

Aardrijkskunde

OOK DIGITAAL
BESCHIKBAAR
- PER 2016 -

INFORMATIEBROCHURE

Aardrijkskunde | Groep 3 tot en met 8

Inhoud

Argus Clou

- Argus Clou zoekt opvolgers! 2

De methode

- Aardrijkskunde op een spannende manier 4

Inhoud en didactiek

- Eigentijdse aanpak voor resultaat én beleving 6

Structuur en organisatie

- Houvast door herhaling 8

Differentiatie

- Moeiteloos differentiëren 12

Materialen

- Unieke en compacte materialen 13

ICT

- Maak uw les interactief! 13

Garantie voor resultaat

- Leerdoelen verankerd van lesstof tot toets 16

Voorbeeldpagina's

- Groep 5 t/m 8 18
- Groep 3 en 4 44

Informatie

- Meer weten over Argus Clou Aardrijkskunde? 48

Argus Clou

Argus Clou zoekt opvolgers!

Bijna niemand weet hoe hij eruitziet. Maar één ding weten we wel. Argus Clou is 'professor in alles'. Op elke vraag heeft hij wel een antwoord. Daarom vragen regeringen hem om raad en helpt hij het journaal om moeilijke dingen makkelijk te maken. Op zijn vele wereldreizen heeft Argus Clou namelijk veel gezien en meegemaakt. Zijn trouwe stokstaartje Jules reist steeds met hem mee. En ook zijn assistente Mista, op wie hij stiekem verliefd is.

Argus Clou verzamelt alles van zijn avonturen in zijn werkkamers, waarin je gerust een kijkje mag nemen. En nooit vertrekt hij zonder zijn Argusscoop. Een wonderlijk apparaat met tal van functies waarmee hij dingen kan onderzoeken en beter ziet wat er in de wereld gebeurt.

Nu zoekt Argus Clou opvolgers. Maar 'professor in alles' word je niet zomaar. Daar moet je lang voor leren. Daarom start de professor zijn speurtocht op de basisschool. Hij heeft Malmberg gevraagd om al zijn kennis en ervaring in lesboeken op te schrijven. Daarmee leren kinderen wat Argus Clou weet. Soms stelt de professor een vraag of geeft hij iets belangrijks aan. Verder gaan de kinderen zelf aan de slag. Ze ontdekken en onderzoeken. Zo is elke les verrassend, spannend én leuk.

Weet je, misschien zitten de opvolgers van Argus Clou wel op jouw school!

De methode

Aardrijkskunde op een spannende manier

Argus Clou is 'professor in alles'. Met levendige verhalen en boeiende opdrachten daagt hij kinderen uit om n t iets verder te kijken en op een andere manier over dingen na te denken. De kinderen ontrafelen mysteries, onderzoeken kijkplaten en ontdekken geheimen. De lesstof is geschreven door kinderboekenschrijvers. De methode leest dan ook als een boeiend boek, maar geeft u ook de zekerheid van optimale leerresultaten: resultaat  n uitdaging tegelijk!

Meer ruimte in uw lesprogramma

Argus Clou Aardrijkskunde is een opzichzelfstaande methode, maar vormt een ideale combinatie met de methodes Argus Clou Geschiedenis en Argus Clou Natuur en Techniek. De drie methodes hebben dezelfde organisatie en opbouw en gaan uit van de nieuwste kerndoelen. Bovendien is elke methode met 30 lessen per jaar compact en heeft u door de overzichtelijke leerkrachtenhandleiding weinig voorbereidingstijd nodig.

Lievelingsvak

Voor de kinderen is Argus Clou Aardrijkskunde  n grote ontdekkingsreis. Elk thema start met een authentieke gebeurtenis, persoon of authentiek voorwerp. Hierdoor kijken de kinderen op een andere manier naar de werkelijkheid, en dat prikkelt hun nieuwsgierigheid. De ontdekvraag, waarmee bijna elke les start, versterkt dat gevoel. In drie overzichtelijke lessen en een mysterieles

werken de kinderen het thema verder uit. In de samenvattende kijkplaatles aan het eind van elk thema herontdekken de kinderen de lesstof uit het thema. Soms duikt professor Argus Clou in de methode op om de kinderen op iets belangrijks te wijzen. Argus Clou Aardrijkskunde staat volledig in het teken van ontdekken en onderzoeken. Voordat u het weet is aardrijkskunde het lievelingsvak van elk kind  n van uzelf!

Kinderen gaan op zoek naar de waarheid, op een mysterieuze, ontdekkende en verhalende manier.

Argus Clou Aardrijkskunde in het kort

- Daagt kinderen uit om aan de hand van waar gebeurde onderwerpen de wereld om hen heen te ontdekken en onderzoeken.
- Gegarandeerd alle kerndoelen halen in 30 lessen/weken per jaar voor groep 5 t/m 8 en 10 lessen per jaar voor groep 3 en 4.
- De heldere structuur maakt het herkenbaar voor de kinderen en overzichtelijk voor de leerkracht.
- Concentrische opbouw: elk jaar dezelfde 5 aardrijkskundige thema's waardoor kinderen steeds meer vertrouwd raken met het onderwerp.
- Topografie in een betekenisvolle context: staatkundige én thematische kaart.
- Aparte topografietoets.
- Op verschillende manieren lesgeven: keuze uit twee routes voor verwerking van de mysterieles en de kijkplaatles. Alle kinderen werken op dezelfde manier óf werken individueel toe naar presenteerbare materialen.
- De afwisselende lessen en routes houden het levendig voor u en de kinderen.
- Leest als een boeiend boek: lesstof geschreven door kinderboekenschrijvers.

Inhoud en didactiek

Eigentijdse aanpak voor resultaat én beleving

Argus Clou Aardrijkskunde is een echte methode van deze tijd. De leerresultaten staan centraal, daar kunt u op vertrouwen. Maar de reis daarnaartoe bevat veel uitdagingen en verrassingen. De methode maakt de kinderen bewust van de wereld om hen heen. De mysterieuze aanwezigheid van professor Argus Clou geeft ze een extra stimulans om op onderzoek uit te gaan. Argus Clou Aardrijkskunde besteedt ook aandacht aan wereldburgerschap en plaatst topografie in een thematische context. Bij twee lessen per thema kunt u een vorm kiezen die bij uw manier van lesgeven past.

Groep 5 t/m 8

Uitdagen om te ontdekken

Doen alle boeren hetzelfde werk?

Argus Clou Aardrijkskunde maakt het vak boeiender dan ooit. Voortdurend worden de kinderen uitgedaagd om te ontdekken en onderzoeken. Elk thema start met een authentieke bron: een echte persoon, gebeurtenis of echt voorwerp. Direct wordt daar een ontdekvraag aan gekoppeld die de kinderen tot nadenken aanzet, zoals 'Doen alle boeren hetzelfde werk?' In les 3 van elk thema worden de kinderen uitgedaagd om een mysterie op te lossen. Les 5 bevat een samenvattende kijkplaat waarop de kinderen de

geleerde stof herontdekken. De lesstof is in verhalende stijl geschreven door kinderboekenschrijvers, zodat de methode leest als een boeiend boek.

Uw eigen route kiezen

In groep 5 t/m 8 kunt u elke derde en vijfde les van een thema kiezen uit twee lesvormen ofwel routes. In de mysterieles (les 3) kunt u kiezen voor de puzzelroute: alle kinderen maken een aantal puzzels of opdrachten en 'kraken' zo de code. U kunt ook kiezen voor de creatieve route, waarin naar presenteerbare materialen wordt toegewerkt. De kinderen maken of onderzoeken iets en spreken hun individuele talenten daarmee aan. Ook in de kijkplaatles (les 5) kunt u uit twee routes kiezen. Het maakt niet uit welke route u kiest. De leerdoelen worden in elke route gehaald. Met de flexibele routekeuze vult u de lessen in op een manier die het beste bij uw eigen stijl van lesgeven past. Bovendien maakt het uw lessen gevarieerd.

De zekerheid van resultaat

Met Argus Clou Aardrijkskunde kunt u zeker zijn van een goed resultaat voor elk kind én van succesbeleving bij het kind. De leerdoelen zijn in een duidelijk te volgen lijn verankerd van lesstof tot toets. In de taalsteun in de handleiding wordt extra aandacht besteed aan taalbegrip.

Topografie in een betekenisvolle context

Argus Clou Aardrijkskunde hanteert voor elke jaargroep een ander schaalniveau. In groep 5-6 is dat Nederland, in groep 7 Europa en in groep 8 de wereld. Les 2 in elk thema is de topografieles. Kenmerkend voor de methode is dat de topografie

in een betekenisvolle context wordt aangeboden, zodat de kinderen de namen beter onthouden. Eerst krijgen ze een staatkundige kaart te zien met topografische namen. Later in de les zien ze een thematische kaart over het centrale onderwerp van het thema, waarbij dezelfde topografische namen zijn afgebeeld. Zo krijgen de topografische namen meer betekenis en leren kinderen op een motiverende manier om kaarten te interpreteren. De methode heeft aparte toetsen voor topografie. Aanvullend is topografiesoftware beschikbaar waarmee de topografie uit de methode geoefend en getoetst kan worden.

Wereldburgerschap

Argus Clou Aardrijkskunde brengt kinderen kennis bij van de wereld om hen heen en het leven van andere wereldburgers, zodat zij een onderbouwd wereldbeeld krijgen. In de leerlijnen van de methode is de canon voor wereldburgerschap opgenomen.

Groep 3 en 4

Veel te ontdekken voor groep 3 en 4

Ook de kleinste ontdekkingsreizigers in groep 3 en 4 worden met Argus Clou Aardrijkskunde op hun wenken bediend. Er valt namelijk ook in deze jaargroepen veel over het vak te ontdekken.

Elk thema start met een ontdekvraag die u op twee manieren kunt introduceren. Door deze vraag met de kinderen te bespreken of ze een heel korte praktische opdracht te laten uitvoeren, laat u ze spelenderwijs kennismaken met de begrippen in de les. Ook verdiepen ze zich zo in de ontdekvraag. In het voorleesverhaal spelen de begrippen opnieuw een belangrijke rol. De verhalen zijn geschreven door kinderboekenschrijvers. Na het verhaal bekijken de kinderen de verhaalplaten, waarin ze allerlei dingen zien die ze uit het verhaal herkennen. In de verhaalplaat komen eveneens de begrippen uit het thema terug. Daarna maken de kinderen, met of zonder uw begeleiding, de opdrachten in het werkboek. Tenslotte vindt er klassikaal reflectie plaats.

Structuur en organisatie

Houvast door herhaling

Argus Clou Aardrijkskunde heeft een beknopt jaarprogramma. De methode heeft een vaste, herkenbare structuur met in alle jaargroepen dezelfde thema's.

Ruimte in uw jaarprogramma

Het lesprogramma van Argus Clou Aardrijkskunde telt 30 weken per jaar (1 les per week) in groep 5 t/m 8. Hiermee behaalt u gegarandeerd alle kerndoelen. Het compacte programma geeft een prettige ruimte in uw jaarplanning, die u aan excursies of projecten kunt besteden. Het jaarprogramma voor groep 3 en 4 beslaat 10 weken per jaar.

De methode is ook geschikt voor combinatiegroepen. Alle lessen zijn zo gestructureerd opgebouwd dat elke les gedeeltelijk of geheel zelfstandig kan worden uitgevoerd.

Thematisch-concentrische opbouw

Een jaar bestaat uit 5 thema's. Deze thema's zijn voor alle jaargroepen hetzelfde en komen dus in alle jaargroepen terug: een thematisch-concentrische opbouw. Door de jaren heen wordt een thema verder verbreed of verdiept. Tijdens de gehele basisschoolperiode van groep 3 t/m 8 komt elk onderwerp dus 6 keer aan bod. Hierdoor raken de kinderen steeds meer vertrouwd met het onderwerp en onthouden ze de stof beter. Doordat de thema's voor alle groepen hetzelfde zijn, kan met één combinatiegroep aan hetzelfde thema worden gewerkt, maar heeft iedere groep hierbij zijn eigen titels en onderwerpen.

		Groep 3 en 4: 10 lessen per jaar	Groep 5 t/m 8: 30 lessen per jaar
Thema 1	De aarde	2 lessen	6 lessen
Thema 2	Wonen en werken	2 lessen	6 lessen
Thema 3	Verkeer en energie	2 lessen	6 lessen
Thema 4	Verschillen tussen mensen	2 lessen	6 lessen
Thema 5	Jij als wereldburger	2 lessen	6 lessen

Groep 3 en 4 als basis

In groep 3 en 4 leggen de kinderen de basis van het vak aardrijkskunde voor de hogere jaargroepen. Hoewel het goed is om kinderen al vroeg wereldwijs te maken, is het niet noodzakelijk om het programma voor groep 3 en 4 te volgen. U kunt ook vanaf groep 5 starten.

Vaste opbouw per thema

Alle thema's in Argus Clou Aardrijkskunde zijn op dezelfde herkenbare manier opgebouwd. De opbouw in groep 3 en 4 is als volgt:

Groep 3 en 4	
Thema	Opbouw
Les 1	Basisles: stof + verwerking
Les 2	Basisles: stof + verwerking

De groepen 5 t/m 8 hebben eveneens een vaste opbouw per thema:

Groep 5 t/m 8	
Thema	Opbouw
Les 1	Basisles: stof + verwerking
Les 2	Basisles: stof + verwerking (topografie)
Les 3	Basisles: mysterie oplossen (leerkracht kiest route)
Les 4	Basisles: stof + verwerking
Les 5	Herhalingsles aan de hand van een kijkplaat (leerkracht kiest route)
Les 6	Toets en afsluitend spel op digibord (spel is optioneel)

Vaste lesopbouw in groep 5 t/m 8

Elk thema in groep 5 t/m 8 bestaat uit zes lessen, inclusief de toets (les 6). Les 2 is de topografieles. Bij les 1, 2 en 4 valt direct de rustige opmaak op. De lesstof is overzichtelijk verdeeld in blokken. Elk blokje bevat tekst en een ondersteunend beeld. In het werkboek staan dezelfde blokken, wat de kinderen veel houvast geeft bij het verwerken van de lesstof. De teksten lezen als een boeiend verhaal, waardoor de kinderen gemotiveerd zijn om door te lezen.

Les 3 en 5 zijn speciale lessen in Argus Clou Aardrijkskunde. In les 3 verwerken de kinderen de lesstof door het oplossen van een mysterie. In les 5 worden de leerdoelen van het thema herhaald met behulp van een grote kijkplaat. Voor les 3 en 5 biedt Argus Clou Aardrijkskunde twee routes aan in het werkboek. U kiest zelf de route die u het meeste aanspreekt.

Elke zesde les van een thema is gereserveerd voor de toets. De toets is afgeleid van de samenvatting bij elk thema. De kinderen bereiden zich voor met de samenvatting achter in het lesboek of het kopieerblad van de samenvatting in de handleiding. U kunt de toets eenvoudig nakijken en beoordelen met een duidelijk scoremodel.

Les 3 en 5: puzzelroute/creatieve route

Les 3: mysterie

Puzzelroute

De kinderen maken puzzels en opdrachten. Hiermee 'kraken' ze de codes en lossen ze het mysterie op. Via de puzzelroute komen alle kinderen op dezelfde manier tot de oplossing.

Creatieve route

Alle kinderen maken een creatieve doe-opdracht, waarin hun individuele talenten goed tot uitdrukking komen. De kinderen werken toe naar presenteerbare materialen. Met deze route richt u zich op het resultaat van het individuele kind.

Les 5: kijkplaat

Kijkroute

De kinderen bekijken alle onderdelen van de kijkplaat. Via de opdrachten in het werkboek herhalen ze de geleerde stof van het thema.

Creatieve route

De kinderen maken een creatieve opdracht die wat dieper ingaat op één of meer aspecten uit de kijkplaat. De opdracht doet telkens een beroep op een andere intelligentie. Het eindresultaat is per kind verschillend.

In de zesde les kan na de toets (optioneel) een interactief spel op het digibord gedaan worden om het thema op een leuke manier af te sluiten.

Overzichtelijke handleiding

Argus Clou Aardrijkskunde heeft een zeer overzichtelijke handleiding voor de leerkracht. U kunt meteen met de methode aan de slag en u heeft per les maar weinig voorbereidingstijd nodig. In de handleiding vindt u onder meer achtergrondinformatie over de methode, een themahandleiding, een taalsteun, toetsen en samenvattingen.

Katern wereldoriëntatie

De handleiding bevat een speciaal katern wereldoriëntatie. Hierin staan lesideeën die de vakgebieden aardrijkskunde, geschiedenis en natuur en techniek met elkaar verbinden. Deze lesideeën kunnen ingezet worden als uitloopopdrachten of gebundeld worden tot een vakoverstijgend project. De lessuggesties sluiten aan bij zes wereldoriëntatiethema's: energie, leefruimte, reizen door de tijd, bouwstoffen en grondstoffen, balans en invloed. De lessuggesties verschillen per jaargroepcombinatie in duur, complexiteit en organisatie.

LESDOELEN
De kinderen kunnen:

- de doelwoorden uit het thema in de kijkplaat herkennen.
- met de kijkvragen en de opdrachten de belangrijkste inhoud van het thema herhalen.

DOELWOORDEN
Het aardgas, de aardolie, de brandstof, de fossiele brandstof, de steenkool, de turf, het uitlaatgas, de duurzame energie, het fijnstof, de luchtvervuiling, de uitstoot, de zonne-energie, de waterkracht, de windenergie, de mijnbouw, de chemische industrie, de kunststof, de boortoren, de pijpleiding, de raffinaderij

MATERIALEN
Voor de creatieve route:

- papier.
- een aantal rijmwoordenboeken.

VOORBEREIDING
Kopieer de samenvatting en prik een datum voor de toets.

STAP Introduceren

Didactische aanwijzing

De kinderen kunnen de stof van les 5 op twee manieren verwerken. U kiest voor de puzzelroute of de creatieve route in het werkboek. U kunt er ook voor kiezen de kijkplaat eerst samen te bespreken en de kinderen daarna aan het werk te zetten met een van de twee routes.

Leg de kinderen uit dat een kijkplaat anders is. Vervolgens gaan we kijken, herhalen en oefenen voor de toets.

Laat de kinderen in tweetallen voor elk van de vier verschillende kaarten op de kijkplaat een passende titel bedenken. Laat ze vervolgens van iedere kaart een woordwiel maken.

Op de eerste kaart is een afbeelding van een ja-knikker te zien. Vertel dat dit het bovenste deel is van een pomp die aardolie uit de grond omhoog pompt.

thema 3 – De oertijd in je tank
les 5 – Kijkplaat

Lesboek pagina 60-61 Werkboek pagina 52-53 Werkboek pagina 56-57

Bespreek de kijkplaat.

Les 1
In de eerste kolom zie je de winning van fossiele brandstoffen worden hier gewonnen?
[Aardgas, aardolie en steenkool op de plaat wordt aardgas gewonnen uit de zeebodem via een productieplatform, aardolie wordt met een ja-knikker omhoog gepompt en steenkool wordt afgegraven in mijnen.]
Hoe zijn deze fossiele brandstoffen ontstaan? [Ze zijn miljoenen jaren geleden ontstaan uit de resten van planten en dieren.]
Wat zie je in het oranje vak? [Toepassingen van aardolie, aardgas en steenkool.]

Les 3
Waar is er sprake van uitstoot op de kijkplaat? [Bij de fabriek, de auto en de bus.]
Welke voorbeelden van duurzame energie herken je? [Windmolen, waterkrachtcentrale, zonnepanelen, biogas.]
Hoe kun je zelf energie besparen? Kijk in het gele vak. [Thermostaat lager zetten, waterbesparende douchekop, plastic recycleren.]
Ga kort in op recycling. Dit is nodig omdat aardolie opraat.

Les 4
In het oranje vak zie je make-up, medicijnen en plastic flessen. Wat hebben die met aardolie te maken? [Ze zijn gemaakt met aardolie.]
Bekijk en bespreek de producten die van aardolie worden gemaakt.

Didactische aanwijzing
Ga in op het feit dat de steenkoolmijnen in Nederland zijn gesloten door de vondst van aardgas en doordat steenkool uit het buitenland goedkoper is.

De handleiding laat in één oogopslag het lesverloop zien.

Differentiatie

Moeiteloos differentiëren

Elk kind verdient onderwijs en aandacht op zijn eigen niveau. Maar het moet voor de leerkracht wel te behappen zijn. Daarom gaat differentiëren met Argus Clou Aardrijkskunde haast automatisch.

Verlengde instructie

In de handleiding staan suggesties bij het inoefenen van nieuwe lesstof om verlengde instructie te geven aan de kinderen die dit nodig hebben.

C-vragen

De c-vragen in les 1 en 4 zijn verdiepende vragen. Omdat de moeilijkheidsgraad zich per vraag verder opbouwt, zijn alle kinderen in principe in staat om de c-vragen te maken. U bepaalt echter zelf of u de c-vragen voor alle kinderen inzet, of dat u ze voor tempodifferentiatie gebruikt.

Een voorbeeld van een c-vraag.

Plus-topografie

Argus Clou Aardrijkskunde heeft een rijk aanbod aan basistopografie, maar heeft ook extra stof voor betere of snellere kinderen. Deze plus-topografie biedt 25% extra namen en kan worden ingezet voor tempo- of niveaudifferentiatie. Voor nog meer oefening is een apart topografie-softwareprogramma verkrijgbaar.

Beide routes als tempodifferentiatie

De creatieve routes van les 3 en 5 kunt u ook als verdieping inzetten wanneer de kinderen klaar zijn met de puzzelroute. Of u doet het andersom: eerst creatief, dan puzzelen.

Ondersteuning taalzwakke leerlingen

Via de themahandleidingen en de taalsteun krijgt u concrete aanwijzingen om kinderen met een taalachterstand of kleine woordenschat te ondersteunen bij het lezen en verwerken van de lesstof.

Extra opdracht bij de puzzelroute in les 3

Voor kinderen die eerder klaar zijn met de puzzelroute bij les 3 zijn er extra opdrachten opgenomen in de digibordssoftware.

Materialen

Unieke en compacte materialen

Alle materialen van Argus Clou Aardrijkskunde zijn vormgegeven in een unieke sfeer van ontdekken en onderzoeken. Voor het hele programma heeft u slechts een beperkt aantal basismaterialen nodig. Geen aparte atlas, want alle kaarten staan in het lesboek.

Groep 3 en 4

Basismaterialen (per jaargroep)

Handleiding inclusief antwoorden (map)

Lesboek

Werkboek

Extra materiaal (per jaargroep)

Digibordsoftware

Werkboek en lesboek groep 4.

Groep 5 t/m 8

Basismaterialen (per jaargroep)

Handleiding inclusief toetsen (map)

Lesboek

Werkboek

Antwoordenboek

Extra materialen

Digibordsoftware

Topografie-oefensoftware

Werkboek en lesboek groep 7.

Maak uw les interactief!

De software van Argus Clou Aardrijkskunde is een echte verrijking. Er zijn inleidende filmpjes waarin professor Argus Clou de authentieke bron met de kinderen bespreekt en hij dus écht te horen is. Maar ook talloze verklarende video's, animaties en interactieve opdrachten verdiepen en verbreden uw lessen. Natuurlijk zijn alle les- en werkboeken op een handige manier gedigitaliseerd. Bovendien is er een interactief spel na elk thema en extra oefensoftware voor topografie.

Digibordsoftware voor groep 3 t/m 8.

Het gemak van de Argus Clou-digibordsoftware

In de digibordsoftware van Argus Clou Aardrijkskunde zijn alle lesboeken, werkboeken en antwoordboeken gedigitaliseerd voor klassikaal gebruik. Ook de toetsen met de antwoorden vindt u er terug voor klassikale bespreking achteraf. De onderwerpen en opdrachten zijn in handige kleine eenheden opgedeeld, herkenbaar als de tekstblokjes en werkboekblokjes in de gedrukte methode.

De onderdelen staan in een logische volgorde achter elkaar, zodat u een goed overzicht houdt. Verder biedt de software talloze extra's die uw les verrijken en de kinderen nog meer zullen boeien:

- De authentieke bron, waarmee elk thema start, is verfilmd.
- Belangrijke begrippen in de methode zijn voorzien van video's en animaties. Deze vervangen, verdiepen of verbreden de uitleg in het boek.
- De kijkplaat (les 5) is interactief. Dit is een extra middel om de lesstof van het thema te herhalen.
- De digibordsoftware heeft een interactief spel na elk thema, om het thema op een leuke manier af te sluiten.

Belangrijke begrippen zijn voorzien van filmpjes.

De digibordrace is een leuke afsluiting van elk thema.

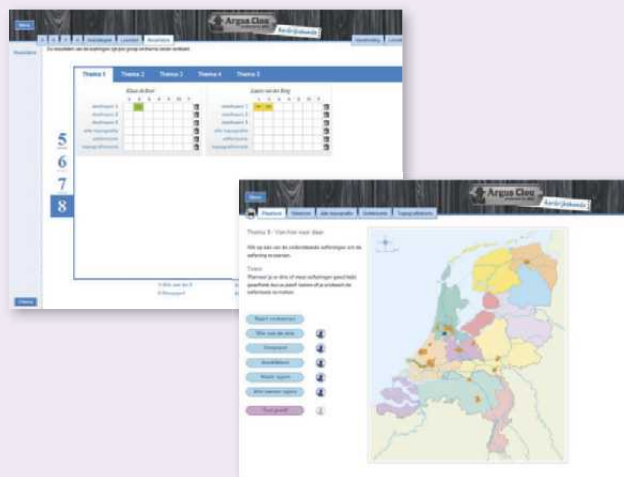
Topografie-oefensoftware

Met de topografie-oefensoftware kan de topografie uit de lessen geoefend en getoetst worden.

De topografietoets kan op papier of door middel van het programma worden afgenomen.

U krijgt als leerkracht een duidelijk overzicht van de leerstof en de resultaten per kind.

De topografiekaarten van de lessen kunnen vanuit het programma ook geprint worden. Bovendien bevat het programma leuke topografiespellen waarmee de leerstof nog eens extra geoefend kan worden.

Digitaal werken óók mogelijk

Vanaf schooljaar 2016/2017 is het ook mogelijk om kinderen digitaal met de methode aan de slag te laten gaan. Met de verwerkingssoftware van Argus Clou Aardrijkskunde Digitaal kunnen de kinderen de lesstof uit de leerling materialen op tablet, laptop of PC verwerken. Ze hebben dus geen boeken nodig. Kijk voor meer informatie op www.arguscloudigitaal.nl

Garantie voor resultaat

Leerdoelen verankerd van lesstof tot toets

In Argus Clou Aardrijkskunde worden de kerndoelen voor het vakgebied in iedere jaargroep vertaald naar verschillende leerdoelen. Ieder leerdoel komt in de les op verschillende momenten aan de orde. Uiteindelijk wordt het in de toets bevestigd.

Hieronder wordt deze aanpak voor één leerdoel uit thema 1 van groep 5 geïllustreerd. Van kerndoel 50 is het volgende leerdoel afgeleid:

- * De leerling kan de betekenis van een legenda benoemen: lijst met uitleg over de tekens en kleuren op een kaart.

In het voorbeeld hierna tonen we aan hoe dit leerdoel in Argus Clou Aardrijkskunde verankerd is.

Voorkennis activeren

De authentieke bron bij ieder thema prikkelt de kinderen om alvast stil te staan bij de lesstof van het thema. Voorkennis wordt geactiveerd.

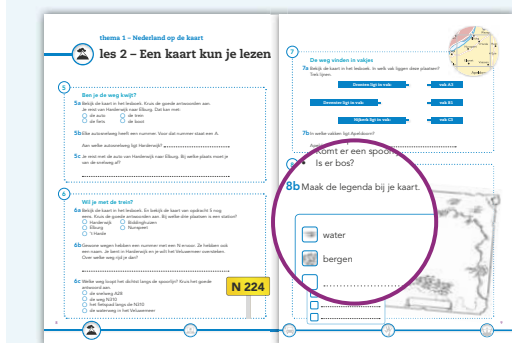
- * De authentieke bron van thema 1 laat kinderen kennismaken met beelden van Nederland vanuit een satelliet. Wat valt ze op aan de vormen en kleuren die ze zien? Er wordt een aanloop genomen naar de weergave in kaarten en kaartbeeld.

Kennis opbouwen

De ontdekvraag aan het begin van elke les zet de kinderen aan tot nadenken over de lesstof. Elk lesblok behandelt één of meer lesdoelen.

- * In lesblok 8 wordt in tekst omschreven en in beeld getoond wat een legenda is.

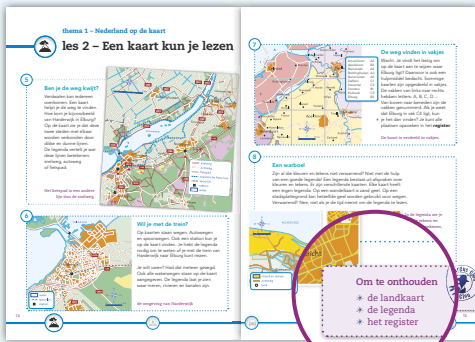

Kennis verwerken

De opdrachtblokjes in het werkboek zien er net zo uit als de lesblokjes in het lesboek. Hierdoor zien de kinderen direct welke opdracht bij welke lesstof hoort.

- * In opdrachtblok 8 wordt de kennis van lesblok 8 door de kinderen verwerkt.

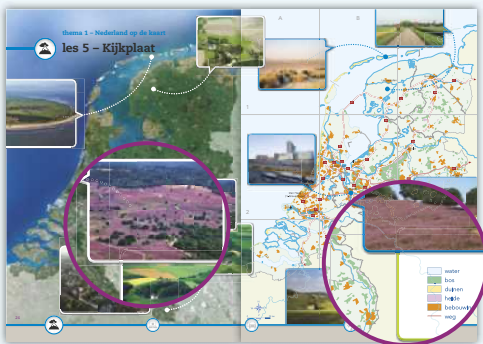
De kinderen maken zelf een legenda.

Les afsluiten

Elke les sluit af met een blokje 'Om te onthouden'. Aan de hand van de getoonde begrippen en het reflecteren op de ontdekvraag behandelt u met de kinderen opnieuw de lesdoelen.

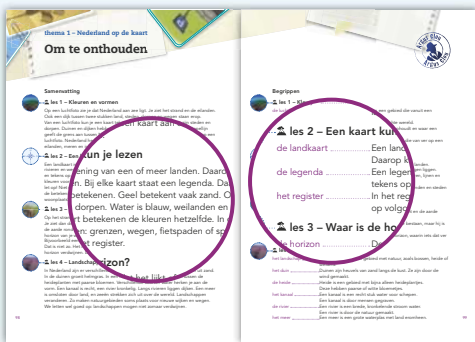
- * In deze 'Om te onthouden' is het begrip 'legenda' opnieuw vermeld.

Herhalen met de kijkplaat

Elk thema sluit u met de kinderen af met de kijkplaat. Kinderen herontdekken de lesdoelen uit het thema. Ze doen dit aan de hand van verwerkingsopdrachten of het uitvoeren van een doe-opdracht. De opdrachten staan in het werkboek.

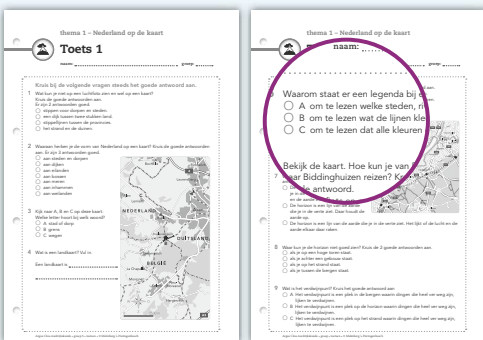
- * De kinderen zien op de kijkplaat een kaart met legenda en foto's van de bijbehorende landschappen. In het werkboek zoeken ze landschappen op met behulp van een legenda.

Vorbereiden op de toets

Het thema wordt samengevat in twee bladzijden achter in elk lesboek. Hierin staat per les een samenvatting. Ook wordt de betekenis van de begrippen beschreven. 'Om te onthouden' is ook als kopieerblad in de handleiding beschikbaar.

- * In de samenvatting van les 2 wordt de functie van de legenda opnieuw beschreven. De betekenis van het begrip 'legenda' wordt hier herhaald.

Toets

De toets bevraagt alleen die lesdoelen die in de samenvatting zijn behandeld.

- * Het toetsdoel van vraag 5 is: De leerling kan beschrijven waarom bij elke kaart een legenda staat.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

De werkkamer van Argus Clou

Kennismaken

Argus Clou woont in een statig grachtenpand. Voor elk vak heeft hij een kamer. Vanuit de Aardrijkskundekamer zie je al een klein beetje wat er gebeurt in de Natuur en Techniek- en Geschiedeniskamer.

Groep 8, lesboek

Ontdekken

In de werkkamer van Argus Clou is van alles te ontdekken. De voorwerpen uit zijn verhalen en uit de lesstof maken de werkkamer in elke jaargroep tot het startpunt van een spannende ontdekkingstocht. In de handleiding is overzichtelijk weergegeven in welke thema's de voorwerpen aan de orde komen.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Introductieverhaal van Argus Clou

Opvolgers

Argus Clou zoekt opvolgers. Iedere jaargroep herinnert hij de kinderen aan de kans die ze hebben om net zulke prachtige ontdekkingen te doen als hijzelf.

Avontuur

Aan het begin van elke jaargroep deelt Argus Clou één van zijn avonturen met de kinderen. Altijd is er een relatie met de lesstof in deze jaargroep.

Groep 5, lesboek

Het is echt waar: ik word een dagje ouder. Ik ga binnenkort stoppen met mijn werk. Gelukkig zit ons land vol met jonge mensen die mij kunnen opvolgen.

En daar hoor jij toch ook bij?! Maar als je mij wilt opvolgen, moet je wel wat van de wereld weten. Met dit boek leer je hoe onze wereld in elkaar zit.

Als ik in mijn Globekuip zit, kan ik de kaart van de wereld zien. Alle landen staan erop. Mijn assistente Mista Pappolotou heeft de kaart vol geprikt met spelden. Dat zijn de landen waar ik gewerkt heb. Soms vraagt iemand naar die ene speld. Waarom zit die zomaar in het blauw van de zee? Een paar kilometer ten noorden van het eiland Texel. Op die plaats is toch geen land?

Een geheim op de bodem van de zee

'Ik heb een bijzondere vraag', zei Mista. 'Waar zou je een Zeedierenasiel willen?' Ze gaf mij een brief van het ministerie van Dierenwelzijn. Ik las hem snel door. 'Een zieke walvis kun je op de wal niet kwijt', zei ik.

'En een stokoude schildpad blijft op zijn oude dag ook liever in zee! Een Zeedierenasiel bouw je dus in zee.' Ik bestudeerde satellietbeelden en zeekaarten. Het meest geschikt leek mij een ondiepte ten noorden van Texel. Weinig schepen daar en ook geen boortorens.

De volgende dag gingen we er met onze motorboot een kijkje nemen.

Mista had voor een duikpak gezorgd. Natuurlijk had ze ook een Sonarsnorder meegenomen. Ze bleef in de boot. Maar met mijn waterdichte Argusscoop kon ik haar bellen.

Ik zocht op een Onderwaterscooter de zeebodem af. Al gauw ontdekte ik een mooie plek voor het Zeedierenasiel. Golvende grond en veel zandruggen. Precies de plaats om verpleeghollletjes voor zieke **INKTVISSEN** te bouwen. Er lag zelfs een oud wrak voor bange vissen om zich te verstoppen.

Ik probeerde het terrein in kaart te brengen. Hangbuikvissen knabbelde aan mijn zwemvliezen. Een haai liet mij al zijn tanden zien.

Na een kwartier begon de Sonarsnorder te trillen. Op het beeldscherm zag ik donkere voorwerpen. Waren het rotsblokken? Ik bekeek een steenblok van dichtbij. Het was met wier en schelpdieren begroeid. Maar zó recht dat een mens hem gemaakt moest hebben. De Sonarsnorder bleef maar trillen. In mijn hoofd begon het te bonzen.

'Het stikt hier van de stenen. Ook ronde blokken. Het lijken wel zuilen van een tempel.'

Ik belde met Mista: 'Het stikt hier van de stenen. Ook ronde blokken. Het lijken wel zuilen van een tempel.' 'In de Noordzee is nooit een stad geweest, professor.' 'Je hebt gelijk. Een tempel al helemaal niet.' 'Maar je moet nu boven komen, professor. Het weer slaat om.'

Ik maakte nog gauw wat foto's met de Argusscoop. Toen ik bovenkwam zag ik direct dat er geen tijd te verliezen was.

Het water was donker. In de verte kwamen *golven met schuimkragen* aanrollen. 'Slecht weer op komst', riep Mista. 'We moeten terug.' Ze greep mij vast bij een arm en maakte de luchtflessen op mijn rug los. Ik steunde op haar schouder en gleed uit. Stomme pech! Mijn hand bleef haken. Mista's halsketting brak en gleed overboord. Ze gaf een schreeuw van spijt.

Het was de ketting met de rozensteen. Ze had hem in Griekenland gekocht. Het was haar gelukssteen die ze altijd droeg. Maar er was geen tijd om lang te treuren. De lucht was grijs geworden. Donkere wolken schoven voorbij.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Het thema starten

Authentieke bron

Een thema start met een authentieke bron: een bijzondere persoon, gebeurtenis of bijzonder voorwerp. Door de authentieke bron maken de kinderen kennis met de lesstof van het thema.

Ontdekvraag

De ontdekvraag waar de lessen 1, 2 en 4 mee starten, prikkelt de nieuwsgierigheid van kinderen en activeert voorkennis.

Groep 8, lesboek

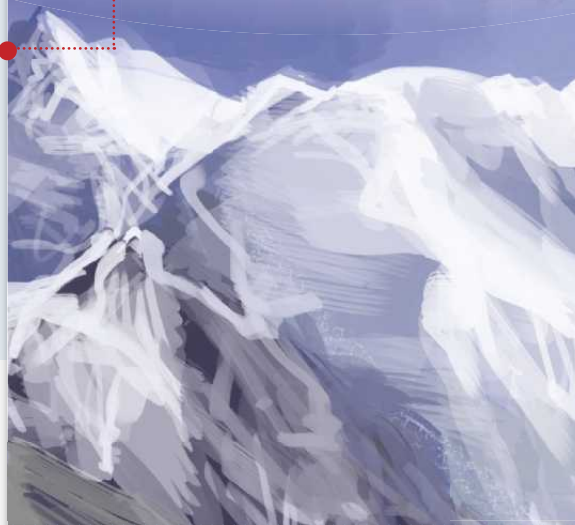
thema 1 – Een vurige planeet

les 1 – De aarde als puzzel

Bergen en dalen: hoe worden ze door de aarde 'gemaakt'?

Tot ver in de twintigste eeuw waren de hoogste toppen en diepste dalen van de aarde even onbekend als de maan. Leefden er 'Verschrikkelijke Sneeuwmannen' op de Mount Everest? Of reusachtige inktvissen op de oceaانبodem?

De dodelijke berg

De Mount Everest is de hoogste berg op aarde. Al sinds het begin van de twintigste eeuw probeerden bergbeklimmers hem te bedwingen. Maar Everest was een moordenaar. De kou en het gebrek aan zuurstof maken overleven er moeilijk. Veel bergbeklimmers keerden nooit terug. Het lichaam van George Mallory die het in 1924 probeerde, werd pas in 1999 teruggevonden.

Succes!

In 1953 probeerde een groep klimmers het opnieuw. De Nieuw-Zeelander Edmund Hillary en de Nepalees Tenzing Norgay legden samen het laatste stuk naar de top af. Ze vertrokken op 28 mei om 6:30 uur uit hun kamp, nadat ze er eerst twee uur over hadden gedaan om hun laarzen te ontdooien. Het gevaarlijkste stuk was de beklimming van een steile rotswand van twaalf meter hoog. Daarna lag de weg naar de top vrij. Om 11:30 uur waren ze de eerste mensen op 'het dak' van de wereld. 'We hebben de bruut eronder!', riep Hillary toen hij terug was in het kamp.

8

In 1953 en in 1960 lukte het vier mannen om de hoogste hoogte en de diepste diepte te verkennen. Maar daarvoor hadden ze wél moed nodig.

Platte onderzeeër

De Marianentrog is het diepste punt op aarde: een onderzees ravijn niet ver van de Filipijnen. De trog is zo diep dat als je de Mount Everest erin zou zetten, er nog twee kilometer water bovenop zou komen. De bodem is nog lastiger te bereiken dan een bergtop. Een gewone onderzeeër zou door de druk van het water worden platgedrukt als een blikje.

Buitenaardse wezens

De Fransman Auguste Piccard bouwde een duikboot die wél tegen die waterdruk kon. Zijn zoon waagde samen met een Amerikaan de duik in de Marianentrog. In de krappe duikboot, met net genoeg plaats voor twee, daalden ze in 1960 af in de donkere onderwaterwereld. Alles ging goed tot op een diepte van negen kilometer het buitenste raam sprong. Het binnenste raam hield het gelukkig. Op de bodem van de trog zagen ze tot hun verrassing zeedieren, zo onbekend als buitenaardse wezens.

Heldere structuur in lesboek

Navigatie

De heldere navigatie met genummerde blokjes in het lesboek en werkboek biedt houvast.

Boeiende lesstof

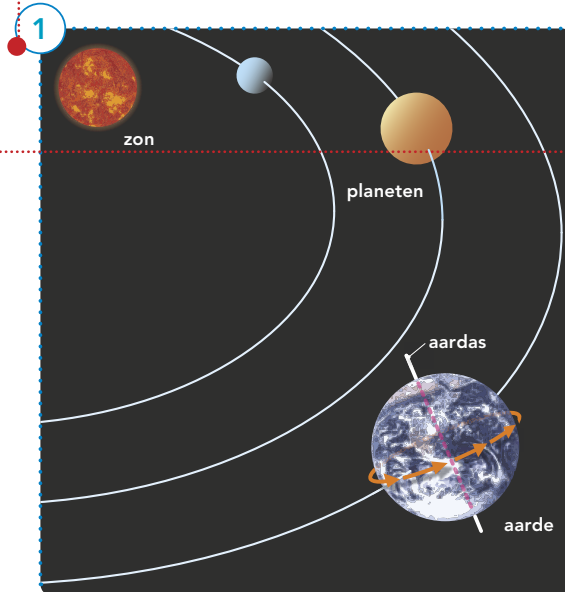
De teksten lezen als een boeiend verhaal en motiveren om door te lezen.

Groep 7, lesboek

thema 1 – Van poolijs tot zonnebrand

les 1 – De aardbol

De aarde en de zon

Als je met een ruimteschip naar de zon zou reizen, zou je daar wel twee jaar over doen. En al ver voor je er was, zou je ruimteschip gesmolten zijn! De zon is namelijk een ster: een grote vuurbal van meer dan zesduizend graden! Dat is zo warm dat er niks kan leven. Toch is de zon van levensbelang voor de aarde. Zonder de zon zou de aarde een dode klomp steen zijn. Door zonlicht en warmte kunnen mensen, dieren en planten leven. De aarde draait op veilige afstand om de zon. Maar de aarde draait zelf ook. Alleen niet keurig rechtop. De aarde draait schuin om zijn as, de **aardas**. Wil je dat zien? Draai dan maar eens een globe rond.

De aarde draait om de zon en om zijn eigen as.

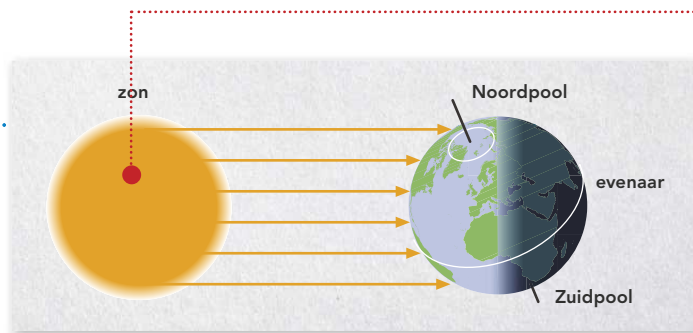
2

De aarde doormidden snijden

- Pontianak in Azië en Mbandaka in Afrika: wat hebben deze twee steden gemeen? Ze liggen allebei op de
- * **evenaar**. De evenaar is een denkbeeldige lijn die de aarde in twee helften verdeelt. Je kunt de evenaar dus niet in het echt zien, maar wel op landkaarten. De helft erboven heet het **noordelijk halfrond**, de helft eronder het **zuidelijk halfrond**. Onder de evenaar kun je wekenlang op zee varen zonder dat er land in zicht komt. Boven de evenaar liggen veel grotere stukken land, zoals Europa en Noord-Amerika.
 - * De aarde heeft twee polen: de **Noordpool** bovenop,
 - * de **Zuidpool** onderaan.

3

Sneeuw in juli

Stel je voor, je hebt een vriend in Chili. Op 1 juli krijg je een mail van hem: 'Sneeuwt het bij jullie ook? Ik heb mijn winterjas aan!' Sneeuw in juli: hoe kan dat? Dat heeft alles te maken met de schuine stand van de aarde. Dankzij die stand hebben we

- * **seizoenen**. In onze zomer staat het noordelijk halfrond naar de zon toe gekanteld. Dat deel van de aarde staat dan dus dichterbij de zon. Dan is het hier lekker warm! Maar het zuidelijk halfrond, waar Chili ligt, ligt dan veel verder van de zon af. Welk seizoen is het dan daar, denk je? En welk weer hoort daarbij?

zomer op het noordelijk halfrond

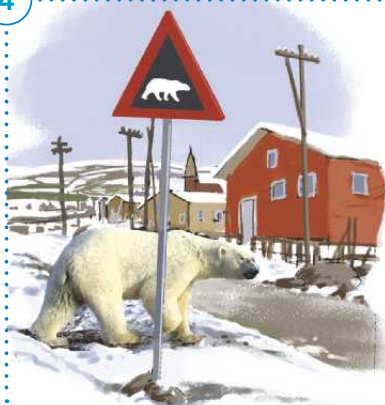
Beeld en tekst

De afbeelding bij elk tekstblokje visualiseert de begeleidende tekst. Dit vergroot het begrip van de lesstof.

Begrippen

Argus Clou zet bij de belangrijke begrippen in elke les een kruisje. Elke les eindigt met een overzicht van de 'door Argus Clou' aangekruiste begrippen.

4

Een ijsbeer in de straat

In een Nederlands bos zie je geen palmbomen. Ook dat komt door de stand van de aarde. In de tropen, rond de evenaar, valt het zonlicht recht op de aarde. Daarom is het daar heel warm. Bij de polen valt het zonlicht schuiner op de aarde. De zonnestralen moeten daarom een groter gebied verwarmen. Ze zijn daar dan minder krachtig en dus minder warm. Hierdoor heb je op de pool ander weer dan op de evenaar. Het weer dat bij een bepaalde streek

- * hoort, noem je het **klimaat**. Aan de dieren en planten zie je welk klimaat er ergens heerst. Zo zie je hier nooit een ijsbeer over straat lopen. Maar in Spitsbergen wel!

Pas op voor overstekende ijsberen!

Om te onthouden

- * de aardas
- * de evenaar
- * het noordelijk halfrond
- * het zuidelijk halfrond
- * de Noordpool
- * de Zuidpool
- * het seizoen
- * het klimaat

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Heldere structuur in werkboek

Heldere structuur

De opdrachtblokjes in het werkboek zien er hetzelfde uit als de lesblokjes in het lesboek. Door deze heldere structuur kunnen kinderen de opdrachten zelfstandig maken.

Groep 7, werkboek

thema 1 – Van poolijs tot zonnebrand

les 1 – De aardbol

1

De aarde en de zon

1a Hoe zou de aarde eruitzien zonder de zon? Teken het in het vak.

1b Hoe draait de aarde?
Teken de aardas en de draairichting.

2

De aarde doormidden snijden

2a Wat ligt waar? Trek lijnen naar het plaatje.

noordelijk halfrond

Zuidpool

evenaar

zuidelijk halfrond

Noordpool

2b Kijk opnieuw naar de aardbol. Waar ligt Nederland ongeveer, denk je? Zet daar een kruisje. Omcirkel het goede antwoord.

Nederland ligt op het noordelijk / zuidelijk halfrond.

4

Differentiatie

De c-vragen zijn verdiepende vragen die ingezet kunnen worden voor tempodifferentiatie.

3

Sneeuw in juli

3a Omcirkel de goede antwoorden.

Het is zomer in Nederland. Dan staat het **noordelijk** / **zuidelijk** halfrond naar de zon gekanteld.

Het is winter in Nederland. Dan staat het **noordelijk** / **zuidelijk** halfrond naar de zon gekanteld.

3b Het is december. Je krijgt post van je vriend in Chili. Hij schrijft dat hij met kerst naar het strand gaat. Is het niet erg koud om in december in je zwembroek op het strand te zitten? Leg uit.

.....
.....

3c Welk seizoen zou het in Chili zijn als het bij ons lente is?

4

Een ijsbeer in de straat

4a Bekijk het plaatje. Ligt dit klimaat dichterbij de pool of dichterbij de evenaar?

- de pool
- de evenaar

4b Waaraan kun je dat zien? Schrijf drie dingen op.

.....
.....
.....
.....

5

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Overzichtelijke handleiding

Overzicht

Elke les start met een overzicht van de lesdoelen, doelwoorden, benodigde materialen en voorbereiding, zodat u weet wat u kunt verwachten.

Weinig voorbereidingstijd

De handleiding laat in één oogopslag het lesverloop zien. In de handleiding staan de pagina's uit de les- en werkboeken afgebeeld. De korte, actiegerichte teksten in de handleiding maken het mogelijk om al lezende les te geven, na een beperkte voorbereidingstijd. Handig voor invallers!

Groep 7, handleiding

LESDOELEN

De kinderen kunnen:

- benoemen dat de aarde als planeet om de zon draait en haar warmte van de zon krijgt.
- benoemen dat de (denkbeeldige) aardas scheef staat (ten opzichte van de zon) en kunnen een voorbeeld geven van hoe dit is te herkennen.
- de aarde verdelen in het noordelijk en het zuidelijk halfrond en kunnen dat op een wereldkaart/wereldbol aangeven ten opzichte van de evenaar.
- aan de hand van de draaiing van de aarde om de zon uitleggen waardoor de seizoenen ontstaan.
- verklaren waardoor het bij de polen gemiddeld kouder is dan bij de evenaar.
- benoemen dat er op aarde verschillende klimaatzones zijn en dat dit onder andere te maken heeft met de stand van de aarde ten opzichte van de zon.

DOELWOORDEN

- de aardas
- de evenaar
- het noordelijk halfrond
- het zuidelijk halfrond
- de Noordpool
- de Zuidpool
- het klimaat

MATERIALEN

Globe.

VOORBEREIDING

Zorg ervoor dat de globe klaar staat.

STAP Introduceren

- 1 Lees de ontdekvraag voor. Bekijk de satellietfoto van de aardbol. Laat de kinderen in tweetallen vertellen wat ze zien. Bespreek het vervolgens kort klassikaal. Benoem minimaal de manier waarop de foto van de aarde is gemaakt: vanuit de ruimte met een satelliet. *De foto laat zien hoe de aardbol er in werkelijkheid uitziet. Wat herken je op de foto? [Water en land.] Zijn er ook vormen die je herkent?*

2

thema 1 – Van poolijs tot zonnebrand les 1 – De aardbol

LESBOEK

thema 1 – Van poolijs tot zonnebrand

les 1 – De aardbol

Waarom zijn er bij ons seizoenen?

Als jongen van tien zei André Kuipers tegen zijn moeder: "Mam, ik zou wel eens willen weten wat er buiten de aarde is." Hij droomde ervan ruimtevaarder te worden. In 2004 en 2011 ging zijn droom in vervulling. Met een raket vloog hij naar het ruimtestation ISS.

Piepkleine bergen

In het ruimtestation voerde André spannende experimenten uit. Maar bijna nog liever keek hij naar buiten ... Als hij geen proeven hoefde te doen, zweefde hij voor het raam van het ruimtestation. Daar had hij een prachtig uitzicht op de aarde. Een grote, blauwe planeet, waarop hoge bergen en grote steden opeens heel klein leken. Terwijl hij naar muziek luisterde, genoot hij van alle mooie kleuren op aarde: het blauw van de zee, het diepe okergeel van woestijnen en het wit van de sneeuw op de bergtoppen. Maar er was nog veel meer te zien ...

Ruimtestation ISS

Dit ruimtestation is een laboratorium in de ruimte. Ruimtevaarders doen er proeven. Ze kijken bijvoorbeeld of je ook plantjes kunt kweken in de ruimte.

Te zien vanaf de aarde

Het ruimtestation is zo groot, dat je het vanaf aarde kunt zien. Je moet dan natuurlijk wel weten waar je moet kijken.

8

Lesboek pagina 8-9

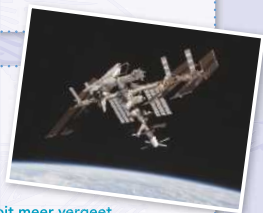

Argus Clou Aardrijkskunde • groep 7 • Handleiding • © Malmberg's-Hertogenbosch

Een levende wereldkaart

Als je vanuit de ruimte naar de aarde kijkt, lijkt het net of je een levende wereldkaart ziet. Daar kronkelt een lange rivier... En daar, ver beneden en heel klein, herken je de kust van Nederland. 'Je ziet bosbranden in Afrika en een onweer dat over Australië trekt', herinnert astronaut Joseph Allen zich. 'Het is net een 3D-beeld van de hele natuur, alleen zit je driehonderd kilometer hoog.' Kosmonaut Anatoli Berezovoj zag de wisseling van de seizoenen vanuit de ruimte: 'Eerst maakte het wit plaats voor het groen van de lente en de zomer, toen bedekte goud de velden en daarna werd het weer wit.'

Een beeld dat je nooit meer vergeet

De aarde vanuit de ruimte zien, dat is een ervaring die je nooit meer vergeet. Bijna elke ruimtevaarder zegt: 'Ik ben door mijn ruimtereis een ander mens geworden.' De aarde lijkt tegelijkertijd heel groot en heel klein. En heel kwetsbaar. Het lijkt een wonder dat er in het reusachtige, duistere heelal leven kan bestaan. Ruimtevaarder Loren Acton uit Amerika beschrijft het zo: 'Toen ik naar buiten keek, naar het duister van de ruimte, zag ik grootseheid... maar geen thuis. Daar beneden was een gastvrije planeet. Daar ligt alles wat je lief is. Daar is leven: daar is al het goede.'

Astronauten en kosmonauten

De Amerikanen noemen ruimtevaarders astronauten, de Russen noemen ze kosmonauten. Ook in China hebben ze een eigen naam. Tegenwoordig noemen we ze allemaal gewoon ruimtevaarders.

Het heelal

De ruimte: alles wat om de aarde heen is, met alle sterren en planeten. Ook wel het heelal, het universum of de kosmos genoemd. Snap je nu waar de naam kosmonaut vandaan komt?

Extra informatie

In de blauwe blokjes staat een aanvullende instructie voor het verbreden of verdiepen van de lesstof. Hiermee kunnen de lessen nog boeiender gemaakt worden.

STAP Introduceren

2 Dit thema gaat over de aarde en de invloed van de zon op de aarde. Op aarde kennen we gebieden die ijskoud zijn en gebieden waar het superwarm is. Maar er zijn ook gebieden waar heel veel regen valt, of juist helemaal niet. In de mysterieles ga je op zoek naar de ideale plek om op vakantie te gaan.

Lees de teksten met de kinderen.

3 Leg uit. De ruimte is de lucht om de aarde, zon, sterren en maan heen. Ruimtevaarders onderzoeken de ruimte en de andere planeten. Ze willen graag weten of er op andere planeten dan de aarde leven mogelijk is.

Taalsteun

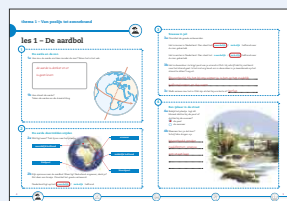
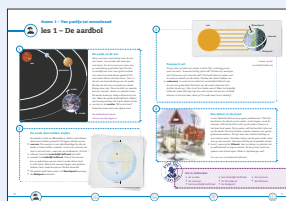
Basiswoord: planeet. Een planeet is een bol in de ruimte. Planeten draaien om de zon. De aarde is een planeet.

Verbreiding

Kijk samen met de kinderen met Google Earth vanuit de ruimte naar de aarde. Vertel dat een satelliet ervoor zorgt dat we de aarde op deze manier op de computer kunnen bekijken.

Lesboek pagina 10-11

Werkboek pagina 4-5

Topografie in context

Staatkundige kaart

Topografie wordt eerst aangeboden door middel van een staatkundige kaart. De topografie sluit aan bij het thema. De heldere foto's en korte teksten helpen kinderen topografische namen goed te onthouden.

Groep 7, lesboek

thema 2 – Werk aan de winkel!

les 2 – Welk werk is er?

Komen de vier sectoren in elk land evenveel voor?

1 Waar werken jouw ouders? Op kantoor, in een fabriek, bij de politie? Er zijn honderden beroepen. Maar welke beroepen komen het meest voor?

Boeren in de bergen

Albanië is een bergachtig land. Toch is er genoeg grond voor landbouw. Bijna de helft van de mensen met een baan werkt er bij een landbouw- of veeteeltbedrijf. Er worden onder andere graan, katoen, suikerbieten, vijgen en olijven geteeld. Voor Albanië is de landbouw dus heel belangrijk. Veel mensen verdienen er hun geld mee.

Denemarken is een 'verbrokkeld' land. Naast een schiereiland dat nog net aan Duitsland vastzit, bestaat het uit eilanden.

Auto's en industrie

In Tsjechoë is de industrie belangrijk. Zo komt een van de grootste automerken ter wereld, Skoda, oorspronkelijk uit Tsjechoë. Daar worden nog steeds de meeste Skoda's gebouwd. In Tsjechoë zijn een hoop uitvindingen gedaan, vooral in de hoofdstad Praag, waar veel wetenschappers werkten.

Waarmee kan ik u helpen?

In het Verenigd Koninkrijk werken de meeste mensen bij bedrijven die diensten verlenen. Die hun klanten met iets helpen dus. Bijvoorbeeld een bank die mensen geld leent. Een computerspecialist die nieuwe pc's levert. Of het personeel in een groot warehouse dat de deur voor je opendoet.

Weetjes

In leuke weetjes wordt het mentaal kaartbeeld versterkt.

Oefenen

De topografische namen worden in het werkboek geoefend met vragen over mentaal kaartbeeld en een blinde kaart.

thema 2 – Werk aan de winkel!

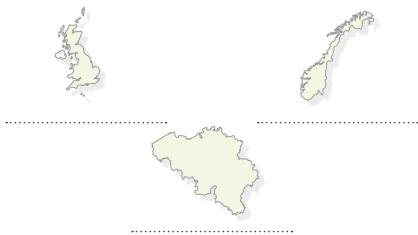
les 2 – Welk werk is er?

1

1a Bekijk kaart 1 in het lesboek. In welk land liggen deze steden? Trek lijnen.

Barcelona	België
Beijing	Frankrijk
Lyon	Tsjechië
Stockholm	Spanje
Praag	Zweden
Brussel	Duitsland

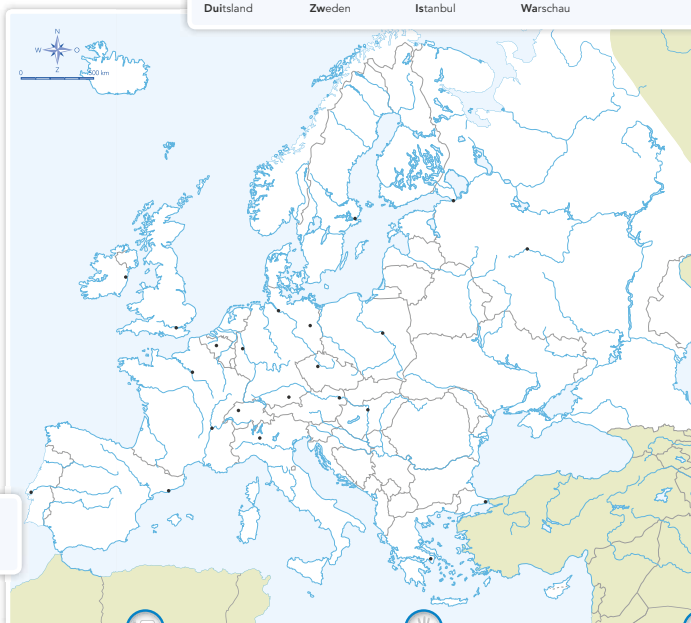
1b Kijk naar de schaduwen. Welke landen zijn dit? Schrijf de goede landnamen op.

Oefenen met de blinde kaart

1c Schrijf de vetgedrukte letters op de goede plek op de kaart. De parse namen doe je nog niet.

Gebieden	Frankrijk	Moldavië	Keulen	Wenen
Ruhrgebied	Luxemburg		Lissabon	Birmingham
Randstad	Nederland	Plaatsen	Londen	Frankfurt
	Noorwegen	Athene	Lyon	Kraków
Landen	Oekraïne	Barcelona	Milaan	Neurenberg
Albanië	Roemenië	Berlijn	Moskou	Sevilla
België	Servië	Bern	München	Stuttgart
Bosnië- Hercegovina	Spanje	Brussel	Parijs	Toulouse
Bulgarije	Tsjechië	Budapest	Praag	
Denemarken	Vereenigd Koninkrijk	Dublin	Sint Petersburg	
Duitsland	Zweden	Hamburg	Stockholm	
		Istanbul	Warschau	

Topografie in context

Thematische kaart

Later in de les komt de thematische kaart over het centrale onderwerp van het thema, waarbij dezelfde topografische namen van de staatkundige kaart aan bod komen.

Groep 7, lesboek

thema 2 – Werk aan de winkel!

les 2 – Welk werk is er?

2

kaart 2

Het belangrijkste

Geen enkel land leeft alleen van landbouw of industrie of dienstverlening. In elk land vind je wel akkers, fabrieken, winkels en banken. Maar in het ene land brengt de industrie het meeste geld op en in het andere land juist de landbouw. Deze kaart laat zien welke sector belangrijk is voor een land: landbouw, industrie of diensten.

Sneller en slimmer

Landbouw, industrie en dienstverlening moeten zich regelmatig vernieuwen. Hoe kan het sneller, slimmer en goedkoper? Dat soort uitvindingen wordt meestal gedaan in steden waar universiteiten en bedrijven met veel knappe koppen bij elkaar zitten.

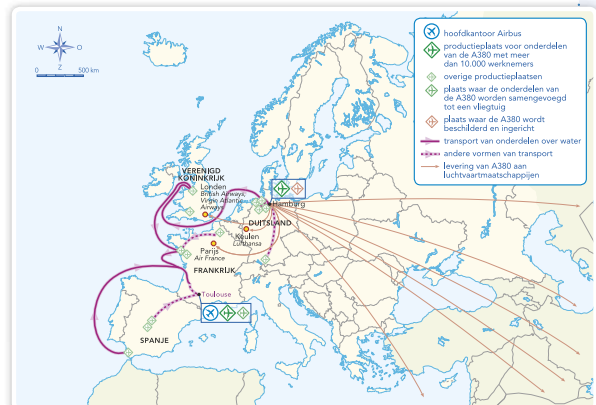
Eén product, veel landen

In Toulouse staat een grote vliegtuigfabriek waar de Airbus 380 wordt gebouwd. Maar de onderdelen voor de Airbus 380 komen ook over zee aan uit Spanje, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De Airbus 380 wordt verkocht aan diverse landen binnen en buiten Europa.

kaart 3

De onderdelen voor de Airbus 380 worden in verschillende landen gemaakt.

Kaartvaardigheden oefenen

De kinderen maken opdrachten bij de thematische kaart uit het lesboek. Hiermee krijgen ze inzicht in de relatie van de topografische namen met het thema.

thema 2 – Werk aan de winkel!

les 2 – Welk werk is er?

2

2a Bekijk kaart 2 in het lesboek. Wat is belangrijk in deze landen? Schrijf het in de goede kolom. Kies uit: **graan verbouwen – autofabriek – uitvindingen – melkvee – telen van fruit – veel banken – bedrijf dat tv's maakt – veel mensen werken in winkels – uitvindingen.**

Albanië	Tsjechië	Nederland
.....
.....
.....
.....

2b Zoek deze plaatsen waar nieuwe producten worden ontwikkeld. In welk land liggen ze? Welke sector is in dat land het belangrijkste? Kruis het goede antwoord aan.

	land	landbouwland	industrieland	land met veel dienstverlening
Londen	☐	☐	☐
Praag	☐	☐	☐
Lyon	☐	☐	☐
Stockholm	☐	☐	☐

2c Kijk naar de landbouwlanden op kaart 2 in het lesboek. Zoek in deze landen de plaatsen waar nieuwe producten worden ontwikkeld. Wat valt je op?

.....

2c Bekijk kaart 3 in het lesboek. In welk land en in welke plaats staat het hoofdkantoor van de vliegtuigfabrikant Airbus?

.....

Bij welke sector hoort het hoofdkantoor? Kruis het goede antwoord aan.

- primaire sector
- secundaire sector
- tertiaire sector

Hoeveel productieplaatsen zijn er in Spanje?

En hoeveel zijn er in het Verenigd Koninkrijk?

In de productieplaatsen staan fabrieken waar van grondstoffen vliegtuigonderdelen worden gemaakt. Bij welke sector horen deze fabrieken? Kruis het goede antwoord aan.

- primaire sector
- secundaire sector
- tertiaire sector

In welk land en in welke plaats wordt het vliegtuig Airbus 380 beschilderd?

.....

Bij welke sector hoort het beschilderen van de vliegtuigen? Kruis het goede antwoord aan.

- primaire sector
- secundaire sector
- tertiaire sector

2e Bekijk kaart 3 in het lesboek. Aan welke luchtvaartmaatschappij in Keulen wordt het vliegtuig Airbus 380 verkocht?

.....

Wordt het vliegtuig ook verkocht aan landen buiten Europa? **ja / nee**

Hoe zie je dat?

.....

Afwisselende les: mysterieles

Mysterie oplossen

Samen met de klas leest u de introductie bij het mysterie.

Groep 5, lesboek

thema 1 – Nederland op de kaart

les 3 – Waar is de horizon?

Vroeger dachten de mensen dat de horizon het einde van de wereld was. Daar kon je van de aarde vallen! We weten nu dat dat niet klopt. Maar wat is de horizon dan wel, en hoe kan het dat je nooit bij de horizon kunt komen? Ga mee op onderzoek uit.

Zo ver als je kunt kijken

Wat je ziet als je om je heen kijkt, ligt aan de plek waar je staat. Op het schoolplein zie je misschien aan één kant een muur en aan een andere kant een rij bomen. Maar op het strand kun je zo ver kijken dat het lijkt of de lucht en de zee elkaar raken. Toch raken ze elkaar niet echt. Dat beeld je jezelf maar in. De

- * **denkbeeldige lijn** waar de lucht en de zee elkaar raken,
- * heet de **horizon**. Je kunt nooit verder kijken dan de horizon.

A

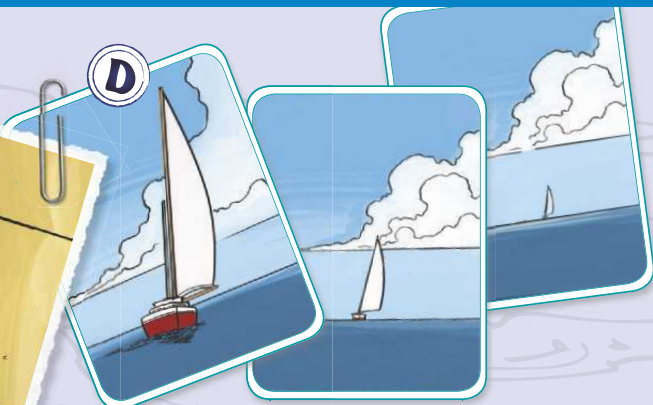
'Best gek! Ik kan zo ver fietsen als ik wil, maar ik kom nooit bij de horizon ... Hoe kan dat toch?'

Het schip valt niet van de aarde, maar het vaart zo ver weg dat jij het niet meer kunt zien.

D

B

Achter de horizon

Lang geleden dachten de mensen dat de aarde plat was. De horizon vonden ze een gevaarlijke plek. Toch waren er ook mensen die wilden weten wat er achter de horizon was. Ontdekkers gingen op weg en vonden nieuwe werelddelen. Ze ontdekten dat je niet van de aarde valt als je naar de horizon reist. We weten nu dat de aarde rond is. En dat de horizon niet het einde van de wereld is. De horizon is alleen het einde van wat je van de wereld kunt zien.

C

'Soms is de horizon helemaal niet te zien!'

'Dan is hij verstopt achter bergen, achter bomen of achter gebouwen ...'

Bronnen

In het lesboek staan bronnen die nodig zijn om de vragen in het werkboek te kunnen maken.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Mysterieles oplossen, keuze uit 2 routes:

Puzzelroute

Kies op welke wijze de kinderen de lesstof verwerken: door het volgen van de puzzelroute (alle kinderen behalen hetzelfde resultaat) of...

Groep 5, werkboek

thema 1 – Nederland op de kaart

les 3 – Waar is de horizon?

De horizon is niet het einde van de wereld. Maar wat is het dan wel? Waar is die horizon precies en hoe kan het dat je nooit bij de horizon kunt komen? Maak de puzzels en vind het antwoord.

1

A

Lees bron A en B. Vul aan.

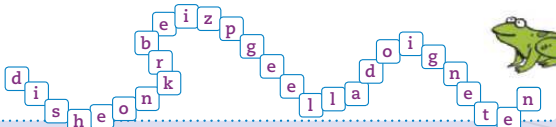
Het einde van wat je van de wereld kunt zien heet de

B

De horizon is geen echte lijn, maar een lijn.

Vroeger dacht men dat de aarde was.

Streep hieronder alle letters van de antwoorden door. Vul de letters die overblijven in bij de oplossing. Zet ze in vak 10 tot en met 15.

2

C

Bekijk bron C. Kun je de horizon altijd zien? Kruis het goede antwoord aan.

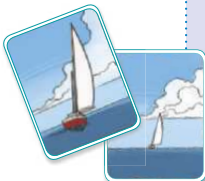
- Ja, je ziet in de verte altijd de horizon. **n**
- Nee, soms staat er iets voor, bijvoorbeeld bomen, bergen of gebouwen. **d**

D

Hoe kan het dat je in het laatste plaatje van bron D alleen de mast van het schip kunt zien?

- Het schip zinkt. **a**
- Het schip vaart verder dan jij kunt kijken. **e**
- Het schip valt van de aarde af. **o**

Zet de letters die achter de goede antwoorden staan in vak 1 en 2 van de oplossing.

3

E

F

H

Lees bron E en F. Bekijk bron H.

Los de puzzel op. Schrijf de 'ij' in één hokje.

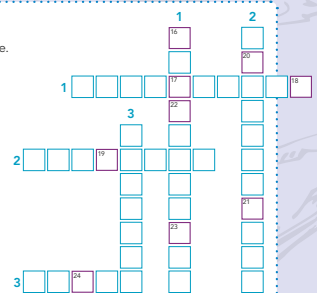
Van boven naar beneden:

- 1 Vanaf deze plek in Nederland kun je bijna 70 kilometer ver kijken.
- 2 Wat gebruik je bij tekenen om te laten zien dat iets heel ver weg is?
- 3 Het einde van wat je van de wereld kunt zien.

Van links naar rechts:

- 1 Onderzoeker die een manier bedacht om de afstand tot de horizon te berekenen.
- 2 Vanaf deze toren kun je ongeveer 36 kilometer ver kijken.
- 3 Als je hoger gaat staan, kun je verder ...

Schrijf de letters in de paarse vakjes bij de oplossing. Kijk goed bij welk nummer je de letters moet invullen.

4

G

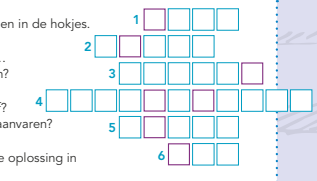
I

J

Bekijk bron G, I en J. Schrijf de antwoorden in de hokjes.

- 1 De lijst van het schilderij is van ...
- 2 Op het schilderij staan langs de weg ...
- 3 Wie ziet het verkeersbord van onderen?
- 4 Wat roept de piraat?
- 5 Wie ziet het verkeersbord van bovenaf?
- 6 Ziet de piraat ook het schip dat komt aanvaren?

Schrijf de letters uit de paarse vakjes bij de oplossing in vak 3 tot en met 9.

Oplossing

Als je alle letters goed hebt ingevuld, lees je hier waarom je nooit de horizon bereikt.

10

11

Waar is de horizon?

Alles wat in de verte is, lijkt kleiner dan wat dichtbij is. Een weg lijkt in de verte steeds smaller. Tot hij als een stipje verdwijnt aan de horizon. Maar hoe ver je ook loopt, je komt nooit bij dat punt. Hoe kan dat?

Tekenen met verdwijnpunten

Wat ga ik doen?

Je ontdekt eerst wat de horizon is en wat verdwijnpunten zijn. Daarna maak je tekeningen af. Daarbij gebruik je de horizon en verdwijnpunten.

- Dit gebruik je
- gum
 - liniaal
 - potlood
 - vel papier

Hoe ga ik het doen?

- Je leest eerst de bronnen en maakt de vragen.
 - Daarna bekijk je de tekeningen.
- Lees bron A en B. Zet een pijl bij de horizon in tekening 1.
Lees bron E. Bekijk bron G.

Waarom ziet het bord er voor de kikker anders uit dan voor de vogel?

.....

.....

Bekijk bron H. Wanneer kun je het verste kijken?
Kruis het goede antwoord aan.

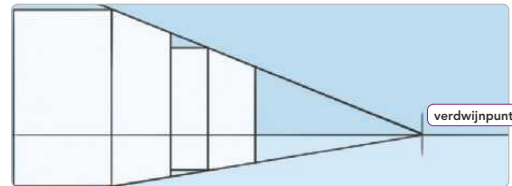
- Als je
- uit het zolderraam kijkt.
 - op het strand staat.
 - boven op een berg staat.

Ik doe mijn werk

Lees bron F en bekijk bron I. In tekening 1 sta je in een winkelstraat. De hulplijnen lopen naar een verdwijnpunt aan de horizon. Teken er heel dun, met potlood en liniaal, nog een paar hulplijnen bij. Teken nu ingangen, etalages en reclameborden. Je mag er zelf meer winkels bij tekenen. Zorg ervoor dat je alles wat verder weg is, kleiner tekent. Gebruik de hulplijnen daarbij.

tekening 1

In tekening 2 sta je op de hoek van twee winkelstraten. Daarom zijn er twee verdwijnpunten. Maak de winkelstraten af. Doe het net als in tekening 1. Als je klaar bent, kleur je ze.

tekening 2

Ik kijk mijn werk na

Omcirkel je antwoord.
Wat vind je van je winkelstraten? Lijken ze net echt? ja / nee

Lopen je hulplijnen naar de verdwijnpunten? ja / nee

Heb je dingen die verder weg zijn ook kleiner getekend? ja / nee

Creatieve route

... door het volgen van de creatieve route (alle kinderen voeren zelfstandig een doe-opdracht uit aan de hand van een duidelijk stappenplan). Kinderen presenteren een individueel resultaat.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Kijkplaat

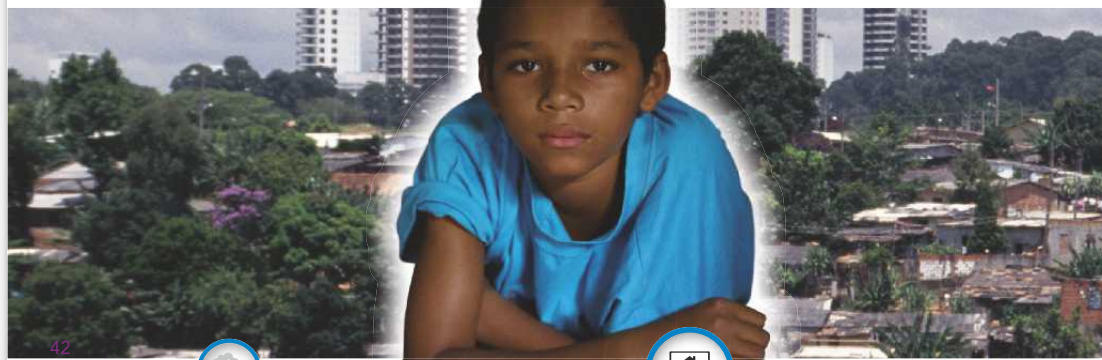
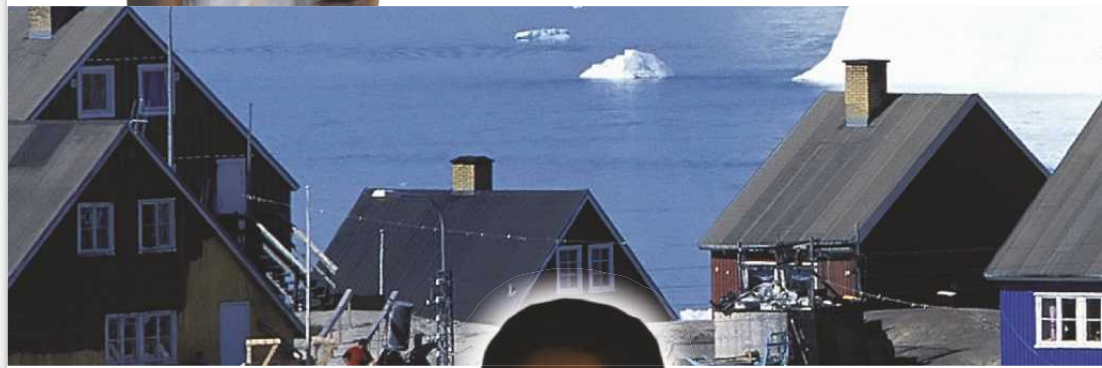
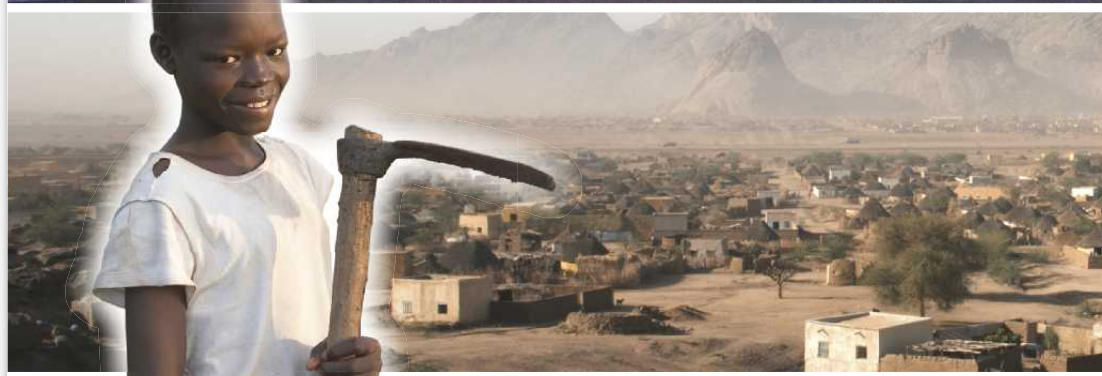
Herontdekken

In de kijkplaat herontdekken de kinderen de lesstof aan het einde van ieder thema.

Groep 8, lesboek

thema 2 – Van krot tot kasteel

les 5 – Kijkplaat

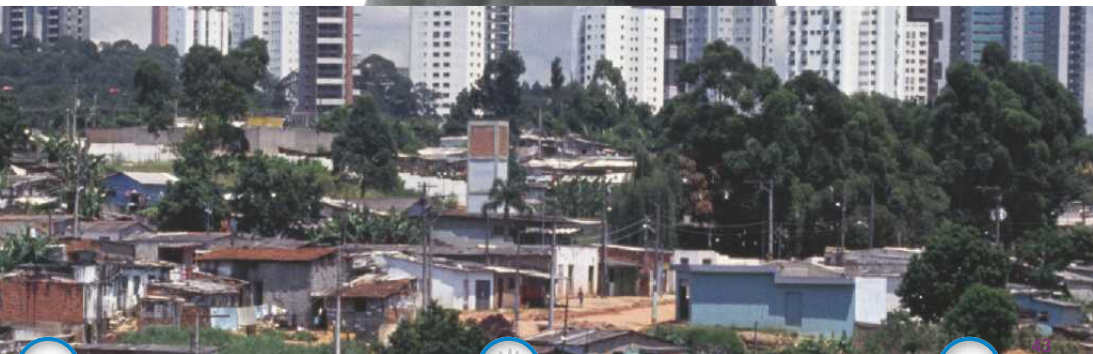
42

Aanwijzingen

In de handleiding vindt u informatie en vragen waarmee de kijkplaat klassikaal besproken kan worden.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Kijkplaatles verwerken, keuze uit 2 routes:

Kijkroute

U kiest op welke wijze de kinderen de lesstof van een thema herhalen: door in de kijkroute een aantal vragen te beantwoorden over de belangrijkste lesdoelen...

Groep 8, werkboek

thema 2 - Van krot tot kasteel

les 5 - Kijkplaat

1

Wonen ver weg

1a Bekijk de kijkplaat. Overal wonen mensen, maar elke plek is anders. Kijk op de kijkplaat naar de tweede foto van boven. Daar zie je een dorp in het noorden van Sudan. Kijk ook naar de derde foto van boven. Daar zie je Nuuk, de hoofdstad van Groenland. Vergelijk het landschap en het klimaat. Vul het schema aan.

	dorp in Sudan	Nuuk in Groenland
klimaat
landschap

1b Deze twee plaatsen hebben ook dingen gemeenschappelijk. Omcirkel het goede antwoord.

Het is er **gemakkelijk** / **lastig** om iets te verbouwen.

Er leven **heel veel** / **niet zo veel** mensen.

2

2a Welke twee kinderen wonen in een wereldstad? Omcirkel het goede antwoord bij de plaatjes hieronder.

2b Lees de uitspraken. Wie zegt wat, denk je? Zet het nummer van het goede kind achter de zin. Sommige uitspraken passen bij twee kinderen. Schrijf dan twee nummers op.

'In mijn stad vind je grote multinationals.'

.....

'In mijn stad wonen veel mensen in een sloppenwijk.'

.....

'Wij gaan altijd overal te voet naar toe.'

.....

'Bij ons is de bodem niet zo geschikt om snelwegen aan te leggen. Wij gaan vaak met de boot.'

.....

'In mijn woonplaats is geen ziekenhuis.'

.....

3

Een wereldstad

3a Bekijk de kijkplaat. Op de onderste foto zie je Rio de Janeiro. Beschrijf de huizen die je ziet.

.....

.....

3b Wat zou het stadsbestuur van Rio de Janeiro kunnen doen om de leefomstandigheden van de jongen uit de krottenwijken te verbeteren? Schrijf jouw voorstel op.

.....

.....

4

Voors en tegens

4a Kijk nog eens naar de vier foto's. Hoe zou het zijn om op deze plekken te wonen? Schrijf van iedere plek een voordeel en een nadeel op in het schema hieronder.

	voordeel	nadeel
Tokyo
dorp in Sudan
Nuuk
Rio de Janeiro

4b Kijk nu naar de kinderen op de foto's. Stel je voor hoe zij daar leven. Kies één kind uit en schrijf kort iets op over zijn leefomstandigheden.

.....

Creatieve route

... of door het zelfstandig uitvoeren van een doe-opdracht, waarmee de kinderen de belangrijkste doelen uit het thema herhalen.

Groep 8, werkboek

thema 2 – Van krot tot kasteel

Kijkplaat

les 5

Overal wonen mensen, op elke plek is het anders. Het landschap, de huizen, de leefomstandigheden. Waar is het fijn om te wonen? Jij gaat dat op een rij zetten.

Wat ga ik doen?

Samen met je groepje ga je van de vier plaatsen op de kijkplaat bedenken hoe het is om daar te wonen. Je maakt daar een schema van. In een presentatie vertellen jullie welke plaats volgens jullie het prettigst is om te wonen.

Hoe ga ik het doen?

Werk in een groepje van vier. Kijk naar de plaatjes op de kijkplaat. Daar zie je de wereldstad Tokyo in Japan, een dorpje in het noorden van Sudan, de hoofdstad van Groenland, Nuuk, en een krottenwijk in Rio de Janeiro in Brazilië.

Kies allemaal een andere plaats. Bedenk van 'jouw' plaats:

- Wat zie je?
- Wat zou je doen als je hier zou wonen?
- Hoe zou je jezelf daar voelen?
- Wat spreekt je aan?
- Wat zijn de nadelen van het wonen in deze plaats?

Ik doe mijn werk

Verdeel een groot vel papier in vier vakken en schrijf in ieder vak de naam van één van de plaatsen. Bekijk ook het voorbeeld hiernaast. Vertel wat jij bedacht hebt aan je groepje. Misschien kunnen zij nog wat toevoegen.

Vul samen het schema in. Schrijf in ieder vak de antwoorden op de vragen hierboven. Geef daarna iedere plaats een cijfer van 0 tot 10 en schrijf dat erbij. Welke plaats zouden jullie aanbevelen als woonplaats?

Dit gebruik je

- groot vel papier
- pen

Tokyo in Japan

- Wat zie je?
- Wat zou je doen als je hier zou wonen?
- Hoe zou je jezelf daar voelen?
- Wat spreekt je aan?
- Wat zijn de nadelen van het wonen in deze plaats?

cijfer:

een dorpje in het noorden van Sudan

- Wat zie je?
- Wat zou je doen als je hier zou wonen?
- Hoe zou je jezelf daar voelen?
- Wat spreekt je aan?
- Wat zijn de nadelen van het wonen in deze plaats?

cijfer:

de hoofdstad van Groenland, Nuuk

- Wat zie je?
- Wat zou je doen als je hier zou wonen?
- Hoe zou je jezelf daar voelen?
- Wat spreekt je aan?
- Wat zijn de nadelen van het wonen in deze plaats?

cijfer:

Rio de Janeiro in Brazilië

- Wat zie je?
- Wat zou je doen als je hier zou wonen?
- Hoe zou je jezelf daar voelen?
- Wat spreekt je aan?
- Wat zijn de nadelen van het wonen in deze plaats?

cijfer:

Ik kijk mijn werk na

Bekijk jullie schema. Hebben jullie alle vragen beantwoord? ja / nee
Presenteer nu het schema aan de rest van de groep.
Geef uitleg over de dingen die jullie hebben opgeschreven.

Voorbeeldpagina's groep 5 t/m 8

Samenvatting en begrippen

Samenvatting

Elk thema eindigt met een samenvatting.

Ook is hier de betekenis van alle begrippen uit het thema opgenomen.

Groep 5, lesboek

thema 5 – De wereld is een markt

Om te onthouden

Samenvatting

les 1 – Hollandse pot

Veel groente groeit in Nederland alleen in de zomer. Veel fruit groeit alleen in het buitenland. Daarom importeren we groente en fruit uit het buitenland. Zo kunnen we ze het hele jaar eten. De import van groente en fruit is duur. De kosten van het vervoer worden bij de prijs opgeteld. In ons land telen we ook groente en fruit. Een deel daarvan, zoals tomaten, komkommers en paprika's, telen we in verwarmde kassen. Dat is ook duur. Een deel van de oogst exporten we naar het buitenland. Met deze export verdienen we geld.

les 2 – Topografie: Import en export

Leer de topografische namen van deze les.

les 3 – Wat eten we vandaag?

Pasta, nasi en pizza zijn buitenlandse gerechten. Toch zijn ze hier heel gewoon. De recepten zijn meegenomen door mensen uit andere landen die hier zijn komen wonen. Of ze zijn meegenomen van vakanties. Ook kruiden en specerijen als kaneel, kruidnagel, komijn en anijs komen van ver. We gebruiken ze als ingrediënten in bijvoorbeeld speculaas, appeltaart, komijnekaas en muisjes. Koffie, cacao en thee komen ook uit verre landen. Koffie komt van de pitten van de vruchten van de koffiestruik en cacao komt van de pitten van de vruchten van de cacaoboom. Deze pitten (bonen) worden eerst gebrand. Dan krijgen ze de smaak van koffie en chocolade. Thee wordt gemaakt van de gedroogde blaadjes van theestruiken.

les 4 – Een wereld aan kleren

Als je de labels in je kleding leest, zie je dat veel van je kleding is gemaakt in andere landen, zoals Bangladesh, India of Turkije. Dat zijn lagelonenlanden. Het loon dat werknemers daar krijgen voor arbeid is veel lager dan bij ons. Daarom zie je in Nederland bijna geen kledingfabrieken meer. Op speelgoed dat je in Nederland koopt, staat bijna altijd: 'Made in China'. Ook daar zijn de lonen laag. Zonder import zou ons leven er anders uitzien. Dan kun je alleen eten wat er in Nederland groeit. Kleding en speelgoed zouden veel duurder zijn.

Huiswerk

'Om te onthouden' is ook als kopieerblad beschikbaar om mee naar huis te geven ter voorbereiding op de toets.

Begrippen

les 1 – Hollandse pot

- telen** Telen is het zaaien of planten, verzorgen en oogsten van groenten of vruchten.
- de oogst** De oogst is alles wat op het land groeit en wat je kunt eten, zoals aardappels, graan, groenten.
- de export** Export is het verkopen van spullen aan een ander land.
- de import** Import is het invoeren van spullen uit een ander land.
- importeren** Importeren is het invoeren van gekochte spullen uit een ander land.
- exporteren** Exporteren is het uitvoeren van verkochte spullen naar een ander land.

les 3 – Wat eten we vandaag?

- het gerecht** Een gerecht is een deel van een maaltijd, zoals een voorgerecht, een hoofdgerecht en een nagerecht.
- het kruid** Een kruid is een plant. Kruiden doe je in je eten voor de smaak.
- de specerij** Specerijen zijn gedroogde, fijn gemalen delen van planten. Specerijen zijn lekker door het eten.
- het ingrediënt** De ingrediënten van een gerecht zijn de dingen waarvan het is gemaakt.

les 4 – Een wereld aan kleren

- het label** Een label is een papiertje in je kleren met informatie over de maat en het materiaal.
- het loon** Loon is het geld dat iemand verdient met werken.
- de werknemer** Werknemers werken voor iemand anders en daarmee verdienen zij hun geld.
- de arbeid** Arbeid is hetzelfde als werk.
- het lagelonenland** In een lagelonenland verdienen de mensen weinig, waardoor de fabriek goedkoop spullen maakt.

Voorbeeldpagina's groep 3 en 4

Verhaalplaten zorgen voor herkenning

Voorkennis

De ontdekvraag activeert voorkennis.

Groep 3, lesboek

thema 2 – waar woon jij?

les 1 – puk woont in een hok

in wat voor huis woon jij?

tim haalt brood.
puk mag mee.

daar woont an.
en daar werkt
mama.

waar is puk?
puk is weg!

14

15

Praten of doen

Behandel de ontdekvraag door een groepsgesprek of een korte groepsactiviteit.

Groep 3, handleiding

STAP Introduceren

Les 1 gaat over wonen in huizen. Laat het lesboek en het werkboek nog dicht.

De ontdekvraag is: In wat voor huis woon jij? Vertel de kinderen dat ze in deze les gaan bekijken welke gebouwen ze kennen en welke verschillende soorten huizen ze kennen.

Didactische aanwijzing

De introductie op les 1 kunt u op twee manieren aanbieden aan de kinderen. U kiest voor route 1 (Samen praten) of voor route 2 (Samen doen).

Didactische aanwijzing

Woorden uit de woordenschat staan vetgedrukt. In het taalkatern vindt u uitleg over taaldidactiek; hoe u woorden uitlegt aan kinderen.

Kies één van onderstaande routes voor het vervolg van de inleiding. Kies uit route 1 route 2

Route 1: Samen praten

Besprek de verschillende soorten woningen waarin de kinderen wonen.

- Wie van jullie woont er in een flat? Is dat een hoge flat of een lage? Zit er een lift in of moet je altijd met de trap? Leg uit dat je het hele gebouw een flat noemt, en dat je de afzonderlijke huizen in het gebouw ook een flat noemt.
- Wie woont er in een huis met een tuin? Hoe ziet dat huis eruit? Heeft het een plat dak of een schuin dak? Is het een huis in een rijtje of staat het helemaal alleen? Of misschien tegen één ander huis aan? Weten de kinderen hoe deze woningen worden genoemd? Introduceer hier in elk geval de begrippen rijtjeshuis en

Route 2: Samen doen

De kinderen zitten in groepjes van drie of vier. Elk kind heeft een kopieerblad en een stift in dezelfde kleur. Bekijk samen het kopieerblad. Hierop staat een lege straat. Er staan geen huizen of andere gebouwen.

- Vertel de kinderen dat elk groepje een stukje van een stad gaat tekenen. Ze gaan samen proberen om zoveel mogelijk verschillende huizen en gebouwen te tekenen! Maar dat doen ze niet allemaal op hun eigen blad. Ze gaan de tekeningen steeds doorgeven. Geef ook aan dat het gaat om de vorm. Ze moeten niet teveel details tekenen.
- Laat de kinderen eerst kort bedenken hoe hun eigen huis eruit ziet. Nadat u een signaal hebt gegeven, mogen ze hun eigen huis op het blad tekenen.

puk is niet bij de flat.
hij is niet bij de boot.
tim zegt: waar ben ik?

tim ziet de flat.
hij ziet puk ook.
puk eet uit de bak.
o nee, dat is duur.

nu is er geen brood.
maar er is soep
met taart!

16

17

Groep 3, handleiding

STAP Lezen, kijken en verwerken

Soep met appeltaart

Lees het verhaaltje voor. De kinderen kunnen tijdens het voorlezen in het lesboek meekijken naar de plaatjes van de strip. Hierop zijn verschillende soorten gebouwen te zien.

Vertel: Ik ga een verhaal voorlezen over Tim. Kijk maar mee in je boek. De plaatjes gaan over het verhaal. Luister goed en kijk in het boek welke gebouwen je ziet.

1. Het hangbuikzwijntje Puk woont in een hok. Het staat in de tuin achter de school. Tim gaat naar hem toe. 'Ga je met me mee?' vraagt hij. 'Ik moet even naar de bakker. Meester Soep heeft een stokbrood nodig.'
2. Tim en Puk lopen door de straat. Ze komen langs rijtjeshuizen en langs de mooie **villa** waar An woont. Tim glimlacht. In dat **kantoor** daar, werkt zijn moeder. Ze zit binnen en kan hem natuurlijk niet zien. Maar toch zwaait hij even. Puk loopt aan de lijn en trekt hem vooruit. 'Heb je haast Puk? Rustig maar, we zijn er bijna!' Ze lopen langs de groentewinkel en gaan de hoek om naar de bakker.

Voorleesverhaal

In de handleiding staat het voorleesverhaal dat aansluit bij het lesboek.

'Hij ging daar om zich heen de flat weer. En daar is Puk

5. Puk staat voor rode appeltje 'O nee,' zegt Tim Maar dan komt 'Wat is dat voor 'Het is een ha De groentem kijken. Hij heeft kopen, knul.'

Voorbeeldpagina's groep 3 en 4

Opdrachten bij verhaalplaten

Werkboek

De kinderen verwerken de lesstof door het beantwoorden van vragen in het werkboek.

Groep 3, werkboek

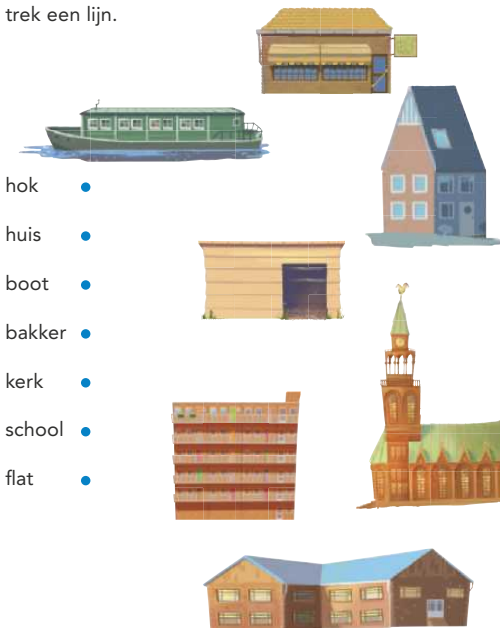
thema 2 – waar woon jij?

les 1 – puk woont in een hok

1 wat is het?
trek een lijn.

14

2 waar gaan ze heen?
zet de naam er bij.

wie gaat hier heen?

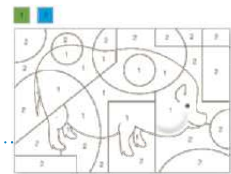
wie gaan op reis?

wie woont hier?

wie gaat naar school?

15

Zelfstandig of klassikaal

Heldere iconen maken duidelijk welke werkvormen gebruikt kunnen worden. Hierdoor kunnen kinderen indien gewenst ook zelfstandig aan de slag.

thema 2 – waar woon jij?

les 1 – puk woont in een hok

3 wie woont waar?

zet de naam bij elk huis.

ik woon in een rij.

het dak van mijn huis is schuin.

het dak van mijn huis is plat.

ik woon heel hoog.

lot

bas

pien

tim

_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

16

4 in welk huis woon jij?

kruis aan.

5 maak hier je huis.

17

Informatie

Meer weten over Argus Clou Aardrijkskunde?

Bent u overtuigd van Argus Clou Aardrijkskunde of wilt u er nog meer over weten? De specialisten van Malmberg helpen u graag met al uw vragen.

Zichtzending

Vraag een gratis zichtzending aan van Argus Clou Aardrijkskunde. Het pakket kunt u geheel vrijblijvend vier maanden op school bekijken.

Telefoon

De Malmberg-voorlichters hebben ruime ervaring in het onderwijs en beantwoorden graag uw vragen. U kunt ze rechtstreeks bellen op (073) 628 87 22 of mailen naar voorlichting.bao@malmberg.nl

Internet

Eerst nog wat meer 'snuffelen'? Op www.argusclou.nl vindt u informatie over de methode, online bladerboeken, tips en nog veel meer.

Bestellen en prijzen

Voor meer informatie over prijzen en bestellingen kunt u contact opnemen met uw schoolleverancier of met de afdeling Klantenservice van Malmberg, op telefoonnummer (073) 628 87 22.

Uitgeverij Malmberg

Magistratenlaan 138
Postbus 233
5201 AE 's-Hertogenbosch

Argus Clou Aardrijkskunde daagt uit om te ontdekken

Ontdekvragen, authentieke bronnen, mysteries en kijkplaten dagen uit om te ontdekken.

Argus Clou Aardrijkskunde zorgt voor resultaat

De leerdoelen zijn in een duidelijk te volgen lijn verankerd van lesstof tot toets.

Argus Clou Aardrijkskunde biedt afwisseling

Afwisselende lessen en routes houden het levendig voor leerkracht en kinderen.